

[Anker Jørgensen.]

pet. Senere gennemførte man skærpet forbrugsbeskatning, og netop nu i disse dage ser vi virkningerne af en yderligere stramning af finanspolitikken igennem den meget høje udskrivningsprocent, som ikke mindst rammer lønmodtagerne. Da den socialdemokratiske regering forøgede skatterne med ca. 3 milliarder kr., ja, da blev den væltet, de borgerlige partier talte om, at nu havde skatterne nået bristepunktet. Den udskrivning, vi nu ser, er imidlertid øget med langt over 5 milliarder kr.

Vi og dermed også arbejdspladserne har nu fået en anskuelsesundervisning i, at det var tom snak og i virkeligheden en meget farlig agitation, de borgerlige partier dengang førte. Fra socialdemokratiets side har vi gentagne gange advaret mod en udskrivningsprocent på 95. Vi erkender — og vi har hele tiden vedstået vort ansvar — at det er nødvendigt med et kasseoverskud. Derfor er det ikke rigtigt, når statsministeren her nærmest giver indtryk af, at vi har villet fjerne kasseoverskuddet. Men et kasseoverskud, der er planlagt at skulle blive på 1,5 milliarder kr., og som snarere bliver større, kan naturligvis ikke undgå at give reaktioner i befolkningen. Hvis denne stramme økonomiske politik så havde hjulpet — men vi ved jo, at valutakassen er blevet mere slunken. Vi står i dag med et større underskud på betalingsbalancen, end vi nogen sinde tidligere har været ude for, et underskud, som i dag udgør omkring 3,3 milliarder kr., og renten, som igennem årene har haft en tendens til at være for høj, har i denne regerings tid slået alle rekorder.

Det var bl. a. disse to punkter, den borgerlige opposition hamrede løs på; da den kom til magten, blev disse problemer ikke løst. Først nu er de rigtig alvorlige. Man sagde, at man ville bekæmpe inflationen, men både skattestigninger, prisstigninger, rekordrente og rekordunderskud i forhold til udlandet blev resultatet. Regeringens optagelse af lån, bl. a. det største samlede lån, Danmark nogen sinde har optaget, er også et udtryk for regeringens fejlvurdering.

I øvrigt viser udviklingen klart, at regeringen ikke har forstået den kunst at føre en økonomisk politik, som nok griber regu-

lerende ind, men samtidig kan accepteres som en social og rimelig nødvendighed. Der ligger nok en af regeringens største svagheder.

Den gennemgående linje i socialdemokratiets politik har jo været, dels at der skulle være dækning for udgifterne, dels at et rimeligt overskud var nødvendigt. Når vi foreslog udgiftsforøgelse på det sociale eller uddannelsesmæssige område, har vi også erklæret os villige til at skaffe midlerne. Socialdemokratiet er nu som før ikke noget skattenægterparti. Regeringen har derimod anlagt den linje, at finanspolitikken absolut skulle fremskaffe et kæmpeoverskud, og samtidig har man afvist en række af vore forslag. Jeg tror, at skal man have tryghed i erhvervslivet, er en sådan linje farlig. Real-lønnen, der igennem alle årene og også i 1969 har været i stigen, står derfor nu over for et stop, ja, der vil endda være risiko for nedgang i 1970, hvis ikke skattetrykket lempes eller der sker sociale forbedringer. Det er dette, der nu mærkes, bl. a. på arbejdspladserne, hvor det naturligvis sammen med andre faktorer skaber utilfredshed.

Lad mig nævne nogle af de andre faktorer. Mange grupper føler, at de lønmæssigt bliver snydt i forhold til andre. Næsten alle føler, at forhandlingssystemet virker for træt og bureaukratisk. Det moderne samfunds kontaktproblemer spiller også en rolle her. I de store virksomheder er der for stor afstand imellem virksomhedens ledelse og arbejderne og funktionærerne. Spørgsmålet om kontakten i fagbevægelsen mellem medlemmerne og ledelsen er i høj grad og også med rette kommet i forgrunden. Arbejdsmarkedsorganisationerne på begge sider af bordet må erkende, at det stive og alt for centraliserede forhandlingssystem må revideres til fordel for systemer, hvor arbejdsgiverne ikke bliver umyndiggjort af Arbejdsgiverforeningen, og hvor lønmodtagernes medbestemmelsesret og medindflydelse både i virksomhederne og på egne løn- og arbejdsvilkår øges igennem en decentralisering.

En ting, der f. eks. vækker utilfredshed, er, at det endnu ikke er lykkedes i den offentlige sektor, i stat og kommune, at få løst de overenskomstproblemer, som dér tilbagesår fra foråret 1969, trods det at vi